

Волошина Х.В.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Басалаєва О.В.,
старший викладач,
Економіко-гуманітарний фаховий коледж

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТНІХ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМАХ: ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Відомий американський винахідник Стів Джобс зазначав: «Технології самі по собі нічого не значать. Найважливіше – це те, що ти робиш з ними».

У ХХІ столітті знання перетворюються на ключовий економічний ресурс. Формування економіки знань вимагає якісних змін в освітній сфері, що передбачає використання сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ). Цифровізація освіти є відповіддю на глобальні виклики: динаміку знань, зростання обсягів інформації, потребу в гнучких навичках і компетенціях.

Економіка знань – це економічна система, основним капіталом якої є знання, інтелект, освіта та інновації. Головними її ознаками є домінування нематеріальних активів, розвиток високотехнологічних галузей, високий рівень освіти та постійне оновлення знань [1].

Україна, як держава з потужним науковим потенціалом, має стратегічну мету – інтегруватися в глобальну економіку знань, що потребує модернізації освітньої системи, у тому числі з використанням інтелектуальних цифрових рішень.

Штучний інтелект у цифрових платформах може забезпечити [2] :

- персоналізоване навчання – адаптація змісту до індивідуального темпу, рівня знань та інтересів студента;
- автоматичне оцінювання – швидке, об'єктивне тестування, що зменшує навантаження на викладача;
- аналітику навчального процесу – виявлення труднощів у засвоєнні матеріалу, прогнозування результатів;
- інтелектуальних помічників (chatbots) – консультації, підтримка та навігація в освітньому середовищі;

- розпізнавання мовлення, переклад, субтитри – інклюзія для студентів з порушеннями слуху або мовного бар'єру.

Наприклад, система Coursera застосовує ІІІ для підбору курсів, а в українських умовах активно розвивається використання Moodle та Prometheus з адаптивним контентом.

Використання ІІІ в освіті сприяє підготовці кадрів, здатних працювати в умовах цифрової економіки. Освітні платформи формують:

- цифрову компетентність;
- вміння працювати з даними;
- навички критичного мислення;
- здатність до lifelong learning (безперервного навчання) [3].

Цифрові платформи зі ІІІ також дозволяють залучати до навчання мешканців віддалених регіонів, студентів з інвалідністю, людей різного віку, що сприяє інклюзивності та зменшенню освітнього розриву.

Попри значні переваги, застосування ІІІ в освіті супроводжується низкою проблем:

- захист персональних даних – освітні платформи збирають великі обсяги чутливої інформації про студентів;
- автоматизація оцінювання не завжди враховує контекст чи творчий підхід;
- ризик заміни педагога алгоритмом, що може знеособити навчальний процес.

Окрім того, існує нерівність у доступі до якісних цифрових ресурсів, особливо в сільських районах. Ці фактори вимагають державного регулювання, педагогічної переорієнтації та етичної експертизи.

Клаус Шваб, засновник Всесвітнього економічного форуму: «Ми стоїмо на порозі революції, яка фундаментально змінить те, як ми живемо, працюємо і навчаємось» [4].

Інтеграція штучного інтелекту в освіту відкриває нові можливості для формування економіки знань, підвищення якості навчання, персоналізації освітніх маршрутів і розширення доступу. Проте водночас постають виклики:

технічні, етичні, правові, які потребують комплексного вирішення. Майбутнє освіти – у гармонійному поєднанні інтелектуальних технологій з професійною діяльністю вчителя, орієнтації на потреби суспільства та економіки знань.

«Штучний інтелект стане або найкращою, або найгіршою річчю, яка коли-небудь трапилася з людством.» — Стівен Хокінг.

Список використаних джерел

1. Радченко, Л. О. (2022). Економіка знань як основа цифрової трансформації суспільства. Економіка. Управління. Інновації, 1(27).
2. Мельник, А. І. (2020). Штучний інтелект в освіті: сучасні аспекти. Інформаційні технології і засоби навчання, 78(4).
3. European Commission. (2020). Shaping Europe's digital future: European Commission report 2020. Brussels: European Commission.
4. Schwab, K. (2016). The fourth industrial revolution. Geneva: World Economic Forum.

Гопанчук Л.М.,

к. т. н., доцент,

Кеска А.А.,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Питель А.О.,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Волинський фаховий коледж

Національного університету харчових технологій

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ ЕКОСИСТЕМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У даній роботі розкривається сутність цифрових освітніх екосистем як цілісного цифрового середовища, що сприяє ефективній організації навчального процесу у фаховій передвищій освіті. Здійснено аналіз переваг, ризиків та бар'єрів упровадження таких екосистем у закладах освіти. Розглянуто технологічні інструменти, які забезпечують інтерактивність, персоналізацію, безперервність та доступність навчання. Визначено перспективи розвитку